

Szerkesztőségi iroda:
Rimaszombat, főter 32. sz. a.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:
R-szombat, Losonezi-utca 24. sz.
Rábel Miklós könyvnyomdájában — Ide intézendők a kiadó-hivatali illető előfizetési pénz-, hirdetésmény-, nyilttér- és felszólalások.

Hirdetési díj:
Egy négy hasábos petitsor térfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 50 kr.

Nyilttér:
Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönb minden hazai postahivatal. — Az előfizetések legezelszerűben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Hát még — ?

II.

Sokat irtak már a nőnevelésről, a nők munkára képesítéséről s mindnyájan — legalább minálunk — abban állapodtak meg, hogy a leányt a család számára kell nevelni. Ez a helyes.

A nő legüdvösebb életpályája, legtermészetesebb munkaköre: a család. „Legjobb feleség és legjobb anya — Molnár Aladár szerint is — az a nő, ki nevelésében a nőiség gondos megőrzése s teljes kifejtése mellett magasabb, férjével legalább egyenlő fokú szellemi műveltséget nyert“. Hogy aztán azok, kiknek számára a sors könyvében egyéb van írva, kik szellemi fensőbbségük, hivatásuk érzetében oly életpályára törekcsenek, hogy mint tanítónők vagy némely, a nőiségnek megfelelő hivatásokban értékesítsék képzettségüket, vagy a nőipar terén biztosíthassák existenciájukat, — ne zárassanak el a közművelődés föltételétől; magától érthetőleg az államnak, a községnek, a társadalomnak kell kiképeztetésükre módot nyújtani.

De bármily helyes theoriát állítsunk föl, bármennyire bizonyítgassuk is a felső fokú képzés szükségét; eszme

marad, míg a gyakorlati kivitel útját meg nem egyengetjük.

Nem szólunk azon újabb alkotásokról, melyek hazánkban itt-ott létrejöttek; ez időszertint megyei viszonyainkat tartjuk szem előtt. S ezeket, a nőnevelést illetőleg, nem mondhatjuk nagyon kedvezőknek.

Nézzünk szét.

Szép megyénk egyéb tekintetben annyi kulturális intézményekkel díszeszk, hogy e hazában az elsők közt foglalhat helyet; de a nőnevelés érdekében édes-keveset teszünk.

Faluhelyeken nagy ritkán akad meg egy-egy népiskola, mely a kor színvonalára emelkedhetett s hol a serdülteket az ismétlő tanfolyamra szoritva, a kellő sikert biztosítva látnók. A haladás azonban félre nem ismerhető; de oly példára is ritkán utalhatunk, hol a leányiskolának palotát emelnek s azt szakképzett, munkás erővel ellátván s gazdagon felszerelvén, mintaintézeté alakítják. Dobsina városa méltán megérdemli, hogy ezért kalapot emeljünk előtte. A törekvés másutt is megvan ugyan; de tényekül vajmi keveset regisztrálhatunk.

Hát még — ?

Bizony a székhelyen sem ejtették még meg a sorát.

„Csak pihenjem ki a költséget valamennyire — mondja első cikkünkben az építkező gazda — megalkuszom azzal a szomszéddal is...“

Hogy Rimaszombat a tervbe vett alkotások közé fogja sorozni az elemi és felsőbb nőképzést, arra előkelő helyzete utalja. De hiszen, vannak jól rendezett elemi iskolái, van felsőbb leánynevelő-tanintézete. Ez még ma talán elég, holnap aligha.

Vegyük sorba. — A város mind a három felekezeti leányiskola tanítóit fizeti. Öten vannak.

Két iskolában ketten-ketten, a harmadikban egy. Van pedig mindegyikben 5—6 osztály. Már most kérdjük: micsoda nehézséggel járna ezeket egyelőre úgy összeolvasztani községivé, hogy minden tanító csak egy-egy osztályt tanítson? Könnyű a felelet. Osszák be a meglévő tantermekbe az egyes osztályokat, csoportosítsák a most háromfelé járó nevéndékeket egy-egy osztályba és a községi elemi leányiskola minden különös költség nélkül létrehozható. Hogy ezuttal az 5 és 6-ik osztály kombinálható egy tanító vezetése alatt, bővebb magyarázatra nem szorul. Ennek keresztülvitelére egy kis jóakarát, mindenekelőtt pedig emelkedettebb nézet szükséges. S ha majd

a gazda „kiheverte a költséget“, követ-heti a dobsinaiak példáját.

Hát még — ?

Még itt nem szabad megállapodni, előbb azonban tájékozunk magunkat.

Tény, hogy kivált városokban az elemi oktatást az általános művelődés tekintetében a polgári iskolának kell betetőznie. Hangsúlyozzuk, hogy az oktatás itt is kötelező legyen. Nem úgy, mint most, hogy a leányról mondhasák: járt a „növeldebe“ is.

Egyáltalában nincs értelme az ily eljárásnak, mert hibás fölfogásból származik. Sokan azt hiszik, hogy ha leányuk egy vagy legfőlebb két osztályt a polgári iskolában végez, megszerzi számára mindazon ismeretkört, mely úgy a nyelvi és irodalmi, mint a realismeretekre s ügyességekre kiterjed és megérleli mindazt, mi egy négyéves tanfolyam föladatává lett kijelölve. — Mit mondanál hozzá, barátom, ha akkor mennél sarlóval neki a vetésnek, mikor kalászát hánnya?

De talán más oka is van ennek. Az, hogy a szerényebb sorsu nem győzi meg költséggel, hogy leányát mind a négy polgári iskolai osztályon végig járassa. És ez nem csekély ok.

Hogy a szomszéd németeknél hasonló toku iskolákban a tandíj — még

TÁRCSA.

Márczius 15.

Hosszu időn által, majd tiz század óta
Lobog díeső fényben a nemzet zászlója
Hármas bérez ormirul. —
És a magyar zászlót nem szellő lengette,
De vihar szaggatta, esuda hogy még virul. —

A ki mások felett kimagaslik, annak
Irigységgel teljes ellenségi vannak.
Igy a magyar nemzet;
Mert nagyobb volt másnál, azok zokon vették
S szívökben a díesvagy irigységet nemzett.

Összeszövetkezve tódultak nagy árral;
El volt a hon leve törökkel, tatárral;
Az híven felülünk,
Hogy majd letiporva és megsemmisítve,
Díesőséget, hazát elfoglaluak tölünk. —

De miként nem enged olyat a természet,
Hogy vezéresillagját érje az enyészet:
Minket is feltartott,
Mint vezér csillagját a keresztységnek;
S díesően kivittuk a győzelmi harezot.

Mikor egünkről a külvihar elszéledt,
S kezdődött hazánkban a nyugalmas élet:
Az lett feltevéssünk,
Szellemitéren is miveljük magunkat,
Halad a korszellem, attól el ne késsünk. —

A célba vett uton kevés idő alatt
Erős akarat al e nép sokat haladt.
Soha nem is vész el.
Mert a haladáshoz bir két főkellékkel:
Páratlan jó szívvel és fogékony ésszel. —

Hibánk volt a jószív, megvert a sors érte,
Mert ismert a német s barátságunk' kérte;
Es mi oda adtuk.
Mint ellenség van itt három század óta, —
Pedig mi őt akkor barátnak fogadtuk. —

Azóta barátira nem bizzuk magunkat,
Csak maga a jó ég bírja bizalmunkat,
Ő nem hagy el minket. —
Ő vezérelt ide e kedves hazába,
Ő'kiséri ébren minden lépteinket.

Arra a csillagra, mely ide vezérelt
S népünknek jó és rossz sorában vezér lett,
Egy villám rácsapott.
Márczius 15 volt e tüzes villám,
Melytől ama csillag égő lángot kapott.

E láng legyen nekünk az égő szövétnek
Melynek fénye mellett a boldog jólétnek
Vessük meg alapját.
Akkor mint régezte kelet három bölése,
Biztosan elérjük megváltásunk napját.

Hubay Miklós.

A csók.

— Fái Andortól. —

. . . Halkan suttagó

*** február 16.

Kedves barátom!

Nem tudom miként kezdjem soraimat. Ugy fázom, úgy remegek; és mégis valami kimondhatatlan kedves érzés van szívemben, mi olyan édes ábrándokba meríti lelkemet! Szívem teli van boldogsággal, gyönyörrel, s ez az, mi oly habozóvá tesz s mi nem engedí meg gondolataimban a szoros egymásutánt és a mi tollamat oly reszketve vezetí végig a sorokon.

Óh, de hát mért is van Ön oly távol

tőlem! Mennyi mindenfélét tudnék én most Önnek mondani. S talán jobban is megértené, ha szóval mondhatnám el mindazt, a mitől szívem oly lázasan dobog, míg így a holt betűk bizonyosan csak nagyon halványan tükröztetik vissza azon érzelmeket és gondolatokat, melyek most egész valómat betöltek.

Óh istenem! . . .

Azt hiszem, hogy meghalok a boldogságtól. Nem tudom volt-e olyan percze a melyben alig vesszük észre a körülöttünk lévő tárgyakat, midőn nemcsak érzelmeink, de gondolataink is szívünkbe mélyednek, midőn eszméink, szívünk és lelkünk találkozt adnak egymásnak, a midőn a gondolat s az ész lemondanak az okoskodásról, hogy annál szabadabban szárnyalhasson a lélek s annál erősebben dobogjon a szív keblünkben, és a midőn szent elragadtatást érzünk minden iránt, mi csak jó, szép és igaz, és a midőn végre mindezeket kivül a boldogságtól csaknem az egekben érezzük magunkat?

Lássá kedves barátom, ily boldogság az, a mitől tollam oly reszketve húzódik végig e lapon, a boldogság, az öröm s az elragadtatás az, mi szívemet, agyamat és lelkemet isteni mámorral tölti el.

Valóban zavarban vagyok, hogy miként részletezzem a történeteket.

Mert hiszen az, mit közölni akarok Önnek, sokkal magaszotabb s egyszersmind fensége-sebb, hog sem szavakkal le lehetne írni: e helyen a festő szingzagdag esetjére van szükségem, hogy a képet, melyet a boldogság előmbé tárt és a mely ugyszólván saját énemmel van összeforrvva, lefesthessem Önnek.

De hiszem, hogy Ön így is meg fog érteni engem. Ön költő, ki úgy bánik tollával, mint a festő esetjével, következőleg Ön meg fogja érteni azon mennyországot, a melyben én a boldogságtól valóban szárnyakat kaptam.

Ugy érzem, hogy valami visz felfelé a

ha nem is egyesek által tartatnak fenn — még magasabb s évenként 50—80 frtra, a francziák- és angoloknál pedig 80—130 frtra rug; vagy ha csak itthon szétnezzünk ugyanily jellegű intézetekben 50—60 frtot fizetnek tandijul: az nem alterál bennünket, kik megszoktuk az ingyen vagy olesó iskolázást, s természetesen ama „nyúzás“ fölött elszörnyüködünk. Ha aztán a leány meg-nő s egyetlen báli ruhájáért szó nélkül fizetünk annyit, mennyiből annak idején egy évi tandijt fedezhettünk volna: eszünkbe sem jut, mit vontunk el gyermekünkötől.

És ki gondol azzal: mennyibe kerül egy ily iskola fentartása, ha a kor- és törvény kívánalmainak meg akar felelni? Bizony egyedül csak az, kinek rá-megy utolsó garasa is.

Nehogy azonban tulterjeszkedjünk a jelen viszonyok részletezésében, összefoglaljuk a tételt a következőkben: vagy meghozzák az áldozatot továbbra is, kik leányaikat felsőbb oktatásban kívánják részesíttetni; vagy a város maga veszi kezébe az ügyet s községi elemi leányiskolájával kapcsolatban fölállítja a községi polgári leányiskolát.

Erről még röviden másszor.

—br—

Egyel kevesebb...

(K. B.) Az orosz czárt meggyilkolták!

Van-e a vén Európában, a földgömb két féltékéjén történelemismerő ember, kinek szívében ez az esemény meg nem döbentette!

Politikailag van, lélektanilag nincs.

E nagy khatású esemény súlyát, fontosságát érzi mindenki, ép azért hat az észre, de hat a szívre is...

Egy halandónak tragikus sorsa, szívbántó szenvedései mindig részvétet keltenek a humanus keblekben s ha ez a halandó Oroszország trónján ül, — a világ legnagyobb kiterjedésű birodalmában közel 100 millió lélek fölött uralkodik: mit mondjunk akkor? II. Sándor czár egy tragikus hős, ki a politikai világ nagy színpadán játszott: 26 évig vitte e helyen meg nem ítéhető szerepét... élt, küzdött, kiszívta.

val, illetve annak elnyomása végre is szívte-lenséggé fajul. Az egymás iránti bizalom kihál a szívekből, nem mondunk el semmit egymásnak őszintén, mert hiszen sok esetben akkor azt is el kéne mondanunk egymásnak, hogy mily megerőltetésünkbe, s mennyi áldozatunkba kerül a divattal lépést haladni; az ilyesmi pedig már nem tartozik az elegancziához; — az elegancziának s a divatos izlésnek mindig meg vannak a maga áldozatai. Nem is anyagi oldaláról tekintem a dolgot, mert hiszen fentebbi soraimat véve alapul, az itt melléke kérdés, hanem lélektanilag, az ember természetes valóját a szív követelményeivel szemben, tekintve a divat hőbortját, valóban végtelen sajnálatos visszasságok merülnek fel majdnem lépten nyomon.

Kérem, ne mondjon ellent. Bebizonyítom.

Egy gazdag, tekintélyes család fia végre hazatér európai utazásából. Látott mindent, élvezett, s talán tapasztalt is elegendőt. Pár héti azzal szórakozik, hogy egynek, másnak elmondja utazási élményeit, a látott és hallott dolgokat; azonban nemsokára azon veszi észre magát, hogy naplójának már nincs egy lapja sem, melyet jó barátainak, ismerőseinek s a bizalmas körökben el nem mondott volna. Kifogyott. Körül tekint. Ugy látja, hogy az atyai ház semmiképen sem elégíti ki vágyait. Mit tegyen? — jóakarói a környékbeli fürdővel delnővel fűzik össze nevét. Talán ez, vagy az? ... Nos? — kérdik tőle. Ő mindenre nagyokat ásit, s aztán meggyugtatisul azt mondja, hogy ismeri ő azokat mind. Hogyan, elvenni egy bárót vagy grófi koronát, a miben hiszen gyönyörű? ... Összekötöni életét egy delnővel, a kinek meg van ugyan a fény, gazdagság, ragyogás, de nincs meg azon bizalom, melynek szála csak egy őszinte és nyílt kebelben találhatók fel. Köszönöm, nem kérek belőle. Külömben is eléggé ismerem azokat a hölgyeket, kiknek minden szavában, moso-

A költői igazságtétel ilyen bukását kívánta. A közvélemény míg élt — elítélte, most már kiengesztelődve tekint ravatalára.

Ilyen a nagyok sorsa.

Csodálatos sors!

Az összes oroszok czárját, a mindenható, a csalhatatlanság s korlátlan önuralkodás e prototypját, ezt az istent gyilkolják le; mintha csak valósulni kezdene Talleyrand az a mondása: „Ideje, hogy az orosz czárok megváltoztassák halálózásuk módját“!

Ő kezdte meg, ő lesz az első!...?

Mert hogy a merényletek, Hődelek, Nobilingek, Passananteok, Sassulies Verak, Hartmann-ok e századában a véres drámák meg-megújulásától tarthatunk: arra próféttai képesség se kell!

S ez az, a mi társadalmi szempontból megállítja a gondolkozó észet...

Gyilkolásokról, kis és nagy emberek tragikái végéről elég példát nyújt a történelem, de királygyilkolások, efféle attentatumokról mennél kevesebbet...

A 30-as évektől nem első, sem tizedik esetét tudjuk a vakmerőbbnél vakmerőbb merényleteknek, vagy legalább ezek kísérleteinek.

Lajos Fülöp, III. Napoleon, Victor Emanuel, Vilmos, Ferencz József elleniek nevezetesen voltak abban az időben.

A szentpétervári azonban egyedül áll(?) a történelemben.

Eltörpül a többi; az összeesküvések, merényletekkel (vasutak aláaknázása, czári palota légbe repítése) — most kezdik az „élettségi fokot“ elérni, — ma már kevés az orgyilkos: a tör, a pistoly.

II. Sándor élete ellen 6-szor törtek.

A hatodikra eltaláltak. A végzetes pokolgép az üldözött császárt szétmarchangolta. A nihilismus bombája felidézte a rázkódást, a politikai világ megindult, de meg az erkölcsi világ, a társadalom is.

Elismerjük, hogy a feltűzött muszka-nép egyedül a czárvesztésben találhatja fel a menedéket, — de hogy az a ki nem fejtett, az az éretlennek keresztelt szolganép annyira átlegyen hatva egy vala mitől, egy általános fogalomtól, hogy a politika fegyverei közül a legundokabbat válassza, s égető szabadság(?) szomját ilyetén módon enyhítse: azt mi civilizáltabbak nem tételeztük volna fel róla... s róluk.

Az a birodalom, melyről meg van

lyában meg van ama bizonyos kiszámítás, mely az illemszabályoknak alárendeli a szív legnagyobb erényét, a szerelmet is. És a midőn így felel önmagának, valami határozatlan után vágyódik. — hogy mi az, nem tudja. Csak szívében érez bizonyos tátongó irt, mely élvezetei s tapasztalatai daczára sem telt meg. Mindjárt kimagyarázom magamat.

Végre azt, mi után folyton vágyott lelke, andalgásai közepette megtalálja. Ézi, hogy szíve örömmel telik meg. A csillagokra sem tekint ezentul oly közönnnyel, mint eddig szokta tenni, hanem sokáig elmerül tekintetével azoknak reszketésébe, melyből lassankint egy egyszerű, szelid lányka bájos angyal arcának körvonalai tűnnek fel.

A lányka látja őt, de sokkal közönsége-sebb származású, semhogy bátran szemébe nézhetne a gazdag, előkelő fiatal embernek. Egy szegény leánynak nem lehetnek vele szemben különös jogai. Ő nem mondhatja azt neki, hogy álmaiban is csak őt látja lelke, s hogy... stb. De hisz ez képtelenség.

Igaza van, mondja a gazdag, előkelő fiatal ember is. Igaz, hogy szeretem az örülté-gig, igaz, hogy őn is szeret engem, de hát végre is mit mondana a világ, mit mondanának barátaim, ismerőseim, ha életemet az őnével kapcsolnám össze. Kitagadnának köreikből s nem ismernének többé, láthatja, hogy nem lehet. Őn talán megfog halni fájdalomában, s bizonyosan én is sokat fogok szenvedni, de hát végre is ennek úgy kell lenni. A bontont nem áldozhatom fel a szív nyugalmáért, mely nálunk így sem vehető számba. Bocssáson meg kedves gyermekem, hogy felzavartam nyugalmát, és most, kérem, feledjen el.

E szavakban meg van a lázas fájdalom, de megvan a szívtelesség is, mely az elegancia és előkelőség megóvásáért oly hidegen s kegyetlenül zuzza össze a szív reményeit.

irva, hogy ezer évvel maradt el a civilizáció megett: most egyszerre oly erőfeszítéseket tesz, mintha csak a kan-csuka és ólombányáktól akarna egy varázsütésre megszabadulni!

Hogy lesz-e eredménye ezen erőfeszítésnek a vén Oroszországban — jövők titka, de ha lenne is: nagyon drágán vásárolták meg!

Adja Isten, hogy legyen! bár mi (Európának többi országaiban), kik a humanismus századával szeretünk kísérkedni — elítéljük e világrendítő esemény eszközlőjét, elítéljük a király-gyilkosokat, s minden emberszerető undorral fordul el a politikai czélokot szolgáló orgyilkos fegyverektől is!

Ha ott emberhez illő állásra törnek, — polgári jogok, alkotmány elérését czélozzák: erőszakosan sohasem sikerül teljesen.

Szétörhetik bilincseiket ma, holnap ismét békókat hordanak...

Actió mindig reactiót szül s az a nép, mely a szenvedélyek, gyilkolás daemonának emelt oltárt: sohasem éri el azt, a mit akar. —

II. Sándor behunyta szemét, III. Sándor helyébe lepett. „Le car est mort, vive le car.“

Nem akarunk politikai dolgokba markolni, csak más oldalról szeretnők tudni. Oroszország új aerába lép-e vagy a réginel marad? Sphinx; megoldást ad reá az idő.

Mi ünnepeltük mart. 15-ét s az oroszok gyászolják mart. 13-át. Mindakét nap az emlékezteté s a világtörténelemé. És van közöttük egy kis rokonság.

Csak gondolkozzunk felette!

A megyei közigazgatási bizottság

folyó hó 14-én tartotta február havi ülését. Két választott és a sorozással elfoglalt megyei főorvost kivéve, valamennyi tag megjelent. Az ülés kezdetén 8 erdész tette le az erdészeti törvény rendelte hivatalos esküt, mire az elnökség elintéztett ügydarabok rövid felsorolása után az alispán havi jelentése felolvastatott. Ebből kiemeljük, hogy a közigazgatást gátló körülmény e hóban nem fordult elő, a megyei pénztárak szokásos évi vizsgálata befejeztetett, a megyei tisztviselők szorgalma és pontossága kiemelendő, s a közbirtokosság ellen panaszok nem merül-

Bocssáson meg kedves barátom e kitérésért.

Csak azt akartam bebizonyítani, hogy mennyire léhák és szánandók az emberek legnagyobb része.

Folytatom.

Valami különös történt velem.

Csak egy szó az egész.

Szeretek.

E szóban van örömem, boldogságom, nyugtalanságom és minden, a mit csak érzek, kifejezve.

Őn megígértette velem, hogy értesíteni fogom Önt, ha valami rendkívüli történék velem.

Ugy tudom, hogy ez elég rendkívüli dolog arra, hogy Önt arról értesítem.

Nem hiszem, hogy azon érzelmek, melyek most keblemet eltöltik, valaha ismétlődni fognak. Jól tudom, hogy ez oly pontja életemnek, mely valószínűleg ki fog hatni az egész jövőre. Szeretek szívem egész hevével, tiszta őszinteségével. Olyan csodásnak s megmagyarázhatatlannak tűnik az felöttem, hogy miként történhetett az egész. Ugy hiszem, hogy valami varázsnak, vagy bűbájnak kell a dologban lenni. Még tegnap oly nyugodt voltam mint egy gyermek, kinek nincs egyébre gondolja, mint virágait megöntözni, és most... őh istenem!... csak te tudod, hogy mily mennyország lakik szívemben.

Nem tudom mit tesztek? A boldogság valóban habozóvá tesz. Csaknem tántorgok. Ittas vagyok a gyönyörtől.

Hogyan, tehát még a földön is van mennyország? Tehát még itt kap az ember szárnyakat, hogy repülhesen a végtelenbe.

Lássá uram, így történt az egész.

A legnagyobb esendben ülök kis szobámban egy asztalka előtt Himezek. Csak egyedül vagyok. Egész figyelmemet a himzésre fordítom. Majd néha gondolataimba mélyedve nézek fel. Sohajtok, merengek. Hogy miért,

tek fel. Bartóffy István nagyrőcezi járásbeli segédszolgabíró hivataláról lemondott.

Az adófelügyelő jelentése konstatalta, hogy az állami adók ezen hónapban örvendetes módon folytak be, annál többet kell azonban a hadmentességi adóból minden bizottsági ülésben törülni, s most is a hasonnemű folyamodványok elintézése nagy részét képezte az adófelügyelői javaslatoknak.

Iskolába nem jár a rimaszombati járásban 1300 tanköteles = 28%, a rozsnóiban 1500 vagyis 37 százalék, s a tornallyaiban is hiányos még a tankötelezettség végrehajtása főleg — 13-15 éves ismétlőiskolai tankötelesekkel szemben. Miért is ez irányban a szükséges intézkedések megtéttettek. A tanügyi tárgyakkól felemlítjük még, hogy a rozsnói községi iskola ez évi fentartási költségeire 680 frtnyi államsegélyt nyert, a putnoki izraelita iskola 260 frtnyi segélyre az orsz. izraelita iskolai alapból ajánlatot s az oldalfalvi községi iskolai alap (716 frt), melyet a község bejelentés nélkül felvett, a kiállított kötelezvény által tisztába hozott.

A tisztai ügyész által olvasott főorvosi jelentés szerint a közegészségügyi állapot nem volt kedvező, a hűnlő 14, a vörheny 5, a kanyaró 2 községben lepett fel mint járvány, s a halálózás esetei gyakoriak voltak.

A csak másfél órát igénybe vett ülést megelőző napon a közig. bizottság fegyelmi és felebbezési választmányai tartottak ülést, ugyanelek a főispán ur előklete alatt, előbbiből jelentette a tisztai ügyész, hogy a rimaszombati esendbiztos fegyelmi ügye befejeztetett, a fellebbezési választmányból pedig megyei főjegyző, hogy Hámos Lajosnak a megyei árvaszék által megállapított gondnoki fizetés ellen beadott felfolyamodványa elintéztetett.

Nagybőjtű ezikk a nőknek.

I.

Megvallom, nem kis aggodalommal nyulok tollamhoz, hogy tulságba vitt mulatozásai kedvünk abnormis voltát bebizonyítsam: midőn így egy jobb ügy védelmére kelek: egyenesen önkökhöz apellálok hölgyeim.

Meg kellett azonban várom az alkalmas időt, midőn Carneval végképen kitombolja magát. Előbb ugyanis, midőn minden tollfogható fiatal ember csak báli referádákat, fogalmazott; midőn minden referens bálkirálynévá tette imádotját s ihlett phantasiával fel-

nem tudom. Vannak pillanatok, midőn az ember azokról nem tud számot adni. Lelkünk sokszor önzővé lesz, s ilyenkor csak önmagába mélyed. Valamit vár, remél, mi, hogy bekövetkezik, feltétlenül hiszi az ember.

Meglehet, hogy ihlet az, midőn a lélek egy pereze felettünk lebeg.

Egyszer csak összerendeznek. — Mintha valaki már néhány perc óta nézett volna reám.

A mint feltekintek, eszmélem, egy ifjú állott előttem, s mielőtt szóhoz juhattam volna, így szólt:

— Bocssáson meg, hogy itt vagyok. Eljöttem, hogy lássam önt, s hogy beszéljek önnek. Azt sem kívánom, hogy szóljon hozzám. Lássá, én már régóta ismerem önt. — Meglehet, hogy ön nem is látott engem, midőn ezeltől hat hónappal mellette elhaladtam. Akkor meg épen egészen elvakított látása. Sokat tűnődtem, gondolkoztam azóta, de még többet szenvedtem. Ön persze mindezt nem tudja, de hát épen azért jöttem el, hogy mindezt elmondjam önnek. Én csak egy szegény gondolkodó vagyok. De talán ön nem is ért engem. Bocssáson meg, hogy így össze-vissza beszélök. De annyi mondani valóm van, hogy azt sem tudom, hol kezdjem. Most látom önt, s ez mindenesetre elég nekem. Érzem lehelletét, melylyel lelkem csaknem összeolvad. Igen szerencsétlennek érezném magam, vagy talán meghalnék, ha többé nem látnám önt. Szeretem...

Többet aztán nem bírt szólani, hanem lábaimhoz rogyott.

Oh, sohasem fogom elfeledni a pillanatot, midőn kezemet megfogva, végtelen jóság-gal arcán, szemeimbe tekintve, azt mondta, hogy csak akkor éri el az ember valódi boldogságát, midőn egy kedves gyöngéd lényt mondhat magáénak, midőn halkan, sutogón, egy csókban összeolvadva, mondják el egymásnak: te vagy mindenem...

hívult kedélyvel oly „varázsszépnek“, oly „sikerültnek“ mondta el a mulatságot, hogy a szegény újságolvasó kénytelen volt elhárni: midőn fiatal hölgyeim talán az örömtől és vigasztól még mámoros fővel, dobogó szívvel nyultak a lap után, melyben mint jó tánczosnók voltak föltüntetve, vagy mint „üde, bájos, szeretetreméltó lények“ megörökítve, hol kedves nevük a halhatatlanságnak lett átadva (mert legyünk igazságosak: a bál referensek rendszeren perfect advarias fiatalok kik mindig a „szép“ superlatívusait használják s nyelvök a legköltségesebb kifejezésekben culminal) — ugyanakkor én nem valami háladatos dolgot eselekedtem volna, ha e szerény fejtűvel neki rontok Carneval hg felfegyverzett seregének s valóságos mániának nevezem állapotunkat.

De most a „megboldogult“ saison lejártával, azt hiszem, elfogulatlanabb itélettel kritizálhatjuk majd meg e „bucszatát“ cikkemet; most már ki merem mondani, mi szivemen fekszik, hogy e specificus „mulathatnám“ kedvünk káros hatása anyagi és erkölcsi boldogulásunkra nézve.

Tudom azonban, hogy e cikkem még most sem egészen „alkalomszerű“, s még most is magam ellen zudítom e lap kedves olvasóinak haragját, tudom redőkbé vonják kees kis fejüket e merész igék hallatára, de azért kimondom bátran, mert azon remény táplál, hogy elolvasásuk után mégis — némi kis igazat adva szavamnak — kiengesztelődnek. Lesznek talán olyanok is, kik azt fogják mondani:

„Ha eddig nem volt ily józan törekvés: teremtsük meg mi azt, rontsuk le a mulatozásnak felülított bálványt, szolgáljuk ezután az igaz isteneket“. De lesznek olyanok is kik csak blazirt mosolyra méltatják „erőlködésemet“; mások megint mulatozási mániánk miatt korunkra fognak utalni, melynek könnyelműsége már a végső határköig, a cynismusig jutott; ezek azt mondják „a hibásak nem mi vagyunk, hanem a kor, mely megtanított, hogy mikép kell „gőzerővel“ élni, mikép kell felemészteni nemesebb erőnket.“

Nagyobb hatásra és eredményre számíthatnak ha itt erős színekkel festenék a kép hátterét is: gyors léptekkel siető hanyatlásunkat, rohamos elszegényedésünket, az erkölcsök elvadulását a realismus folyton szaporodó áldozatait. — de én a bombasztikus szavakat s a hatást keltő dolgokat kerülni fogom. Azt azonban már határozottan merem állítani (s e többi már nem tréfa!) hogy önök is kedves hölgyeim activ vagy passiv tényezői a fentebb említett miseriáknak, század részben önök is részesei anyagi és erkölcsi hátramaradásunknak.

Ez állapotunk tehát kárhozzátalni való, mert abnormis, hogy pedig abnormis: mindenki belátja; de (épen ez a legnagyobb baj!) a legtöbbben nincs az az önmegtagadási erő, mellyel vágyait fékezni tudná. A legtöbb nő mindig a legerélyesebben kárhozzátja, ha nem is a mulatozást, de az ott kifejtett fényűzést, a divat tulkapásait, kik nem csak izléstelen vesztegetésnek nevezik a schleppek és chignoaok használatát, — de bizarr- és hőbortosnak is mondják azt; de azért egy is alig van közöttük, ki ellene is merne tenni valamit — félnek a világtól. Nincs egy is, aki uttörőnek vállalkoznék, — nincs egynek sem oly erkölcsi ereje, hogy a divat tulkapásait akadályozni merné. — mert fél a „világtól“! Más része pedig ingorálja bajainkat, vagy nem veszi észre, hogy ily szélsőségbe esapott „dinomdánom“ már a káros szenvedélyek kategóriájába tartozik, mely anyagi erőnket felemészti, szellemi nemesebb kincsünket elköveti.

Ne gondolják azonban hölgyeim, hogy én itt mindeféle mulatságnak hadat üzenek, hogy a fiatalság ez ősi joga s az emberi természetben gyökerező társulási szellem ellen is akarok megnyörögni, sőt ellenkezőleg ezt magam is védelmezem. Azt sem akarom mondani, hogy ennek elhagyása által egyenesen a társadalmat regeneráljuk; de azt már igen is ha mulathatnám kedvünket a minimumra redukálnók: tetemes megtakarítást eszközölnénk, nem siettetnők a családok bukását s a humanus, közmívelődési czélokra többet áldozhatnánk s így természetesen az általános javítás nagy munkájához mi is hozzá járulhatnánk. Lássák, ebben több életphilosophia rejlik, mint ha a szó szoros értelmében magunkat „agyón“ mulatjuk.

Érdekes statisztikát lehetne összeállítani, hogy csak egy farsangon, hány apa veri magát adóságokba leánya feleziezomázása végett, hogy a divat és világ követelményeinek eleget tessen: hány mama por- és borgőzben kinszenvedti az egész éjet s veszélyeztetni egészességét s ha leánya „elyem ruháinak foszlányait látja — még örül a boldog, mert ez annak jele, hogy jól mulat. — Hány család jut tönkre bálók miatt, mert tagjai talán a tehetősebbekkel akarnak versenyezni; ehhez járul a mostani „nagyzás“ hőbortja: mindenki erején felül akar tűndökölni; majd minden magyar „nagyságos“ urat játszik adóssággal, mert csak „tekitetes“ maradna adóság nélkül. Midőn még a kézi legyezők, bouquetek s a ruhákat ékítő virágokba is oly nagy divatot

fejtünk ki, hogy néha egynek-egynek árával egy szegény díjnak egész havi keserves kör-mölését díjazhatnánk s számtalan szegény véres könnyűtől törülhetnénk le általa: s mégis meanyi milliót áldozunk csak egy farsang alatt is a feneketlen gyomru bálványoknak.

Hiszen már a mai fölfogás szeriat nem is város, ha öt-hat bálja nem volt, a cultura szelleme bír oda nem jutott, társadalmi élőhalott, lakói nem is emberek.

Keserű iróniával még aztán minden mulatságra ráhúzzák a jótékonyági czél fényes köpenyét, — de az a „tekitélyes“ összeg, mely a jótékonyágisg oltárára kerül: nagyvagy összegnek csak egy kis töredéke s lehet, hogy éppen a mulatozók több tagja jobban rászorul bál után e könyör-fililerekre, mint az igazi szegény. A bálzás tehát nem a legprakticussabb eszköze a jótékonyági czélunk sem. Hogy a bál (mert a közvacsorát kőnczer-tet ide nem veszem) a társulási szellem elő-mozdítására s a szunnyadó társadalmi élet ébresztésére sem hatásos eszköz: mindenki belátja. Hiszen hány család nyugalmát épen egy mulatság zavarja meg, meynyi ellensé-geskedésnek, féltékenységek, megsebzett szí-vek szülő oka épen egy bál s következménye hány öngyilkosság és parbj... .

A bálteremben és mulatóhelyeken tá-madó querilla-csatakról itt nem szólok: ezek leírására egy mélyebben tekintő elme szük-séges, ki könnyebben különböztet a külszin és való között, kinek gyakorlott szeme a te-kinetben meglátja a tüzurást, a mosolyban a mérget, az édes szóban a tördőfést. Mert e kegyetlen és láthatatlan háboru ott van min-den bálteremben s a nők közt ép ugy meg-van mint a férfiak között. — de míg a fér-fiak között leginkább a gazdagság és tudomány a „casus belli“, addig a nőknél: a szépség és előkelőség.

A társas élet legtöbb kellemetlenségeinek tehát majd mindig a mulatságok okai s így ez e tekintetben is veszélyes természetű.

A márczius 15-iki közvacsora.

A mit oly szépen gigondoltak, hogy e szomorú bőljében ne unatkozzunk, szépen sike-rült is. De majd zavarba jött az intendatura, nem számítva annyi positio elfoglalására. Vol-tunk másfélszázan. Tan az volt oka, hogy a bajszos Ganymedek jökésön örvendeztettek meg párologó tálaikkal a már-már türelmetlen-kedő gyomrot.

Mielőtt azonban fogyvert ragadott volna mindenki kezébe, a „Hymnus“ zengett el dal-nokaink ajkairól, felbeszakítván az ét- és it-vágygerjesztő zene hangjait.

Pedig hát e nagy nap emlékére nagyok-at akartunk még inni nagy szavak hallatára. Lestük minden felől, hol emelkedik ki egy-egy fekölt szónok alakja?

Hiába. Valami lidéreznyomás nehezült az elmékre vagy a szívekre.

Vegre szót kér vacsora-poétánk s föl-vesta legújabb poemáját. Megéjenezték, a hogy dukál s bekebeleztük a tárczába. Ez egy-szer komoly volt, mint illik a nap emlékéhez, de nem az ő eleven lekéhez.

No hál'istennek, esakhogy megindult már. Várjuk, várjuk... eszünk, iszunk... meg-zendül a dal, fölhasran a zene... de csak nem jött toaszt. Nem esoda, újra fagy... Hát nagysokára mégis szól hozzá a hosszú, azaz nagy doktorhoz egy hang. Ez emléknapon tehát barátunk, képviselőnk egészségére ürit-jük a poharat fenéig, de fenéig, mert az áldomást mondó proklamálta a jövő képviselőt is Csider Károlyban. Csitt! ne oly han-gosan. Miért ne? hisz a szónok is elég ért-hetően mondta.

De már fölmelegszünk, Lesz rá válasz. Nézzük jobbra, nézzük balra... semmi jel; még csak föl sem emelkedik senki, hogy rá-zendítsük: „Halljuk!“ Némelyik még összehu-za magát mint a biga házába. Hiábavaló a candidatio; sem ez, sem az.

„De biz édes atyámfia — mondán a követtségbe jött szónoklatára válaszul — nem kenyerem az ékeszolás nekem. Van ott a főasztalnál annyi jeles szónok, mint egy par-lamentben.“ Ma nincs ihlettség? E nagy napon. Másszor a toasztözönben fuldoklunk, most meg szorongó kebelrel várjuk a szót mint zord tél után az enyhe tavaszt.

Ah! hadd zendüljön hát újra a dal s Janesi száraz faja.

Csakhogy vége van. Fölpattan a fiatalság eltűnnek az asztalbarrikádok s tánczra perdül mind. Mind —? Kinek nem jut ki a tánczos-nókból, hát — nézi s várja míg hozzáférhet. Hat bizony több hölgy is elfért volna köztünk; de a hivataln proféták sugalmazása miatt tör-tént, hogy a politikai jellegűnek mondott vacs-oráról számos hölgy elmaradt, holott minden egyéb lehetett, csak nem politikai színezete. És folyt a táncz vigan éjféluán kettőig. A fiatal nemzedék helyt állt most is, csak az öregje volt kissé savanykás. — A rendező-ségnek azonban megsugjuk, ha másszor köz-vacsorát rendez, belépti díjat szedjen a zenére, a többit bizza kinek-kinek izlésére, mit va-csoráljon. **Bójtó Sódar.**

A közönség köréből.*)

Rimaszombat, 1881. márcz 17.

T. szerkesztőség! Fokozatos érdeklődéssel lestük a márczius 15-iki közvacsora program-m-szerű menetét. — azaz világosabban: kívánc-siak voltunk a programra. — Csalódtunk. Sokat vártunk, keveset értünk el. Arról meg voltunk győződve jövele, hogy a rendező bizottság — buzgó elnökével — minden irány-ban pontos és teljes megelégedésre fog meg-felelni feladatának mégis lázas nyugtalanság-gal vártuk az előadás — akarjuk mondani a vacsora kezdetét s az elmaradhatlan dik-ezióziást. Közéletünk annyi jeles tagja volt e márczius 15-iki „ünnepélyes“ közvacsorán jele, hogy egész hittel támaszkodhattunk várakozásunk jó gyümölcsöt ígérő fájához.

Az estély nyitánya után gyermekies ki-váncsiságunk kielégítve lett, hallottuk a fiská-lis ur versét s a Kishonthy Gyula ur toasztját.

Ez utóbbi — nyílt magyarsággal élve — nem gusztusunk szerinti, — elhibázott volt.

Megengedjük, hogy a patriarchalis kedé-lyesség, vidámság között sok minden szabad. Azt is elfogadjuk, hogy a verses dictionák kis hibát fel se rónak, „versben moudhatni böleset és bolondot“, — elolvassuk, szelnek boesátjuk — de egy nagy társaság, polgárok és urak előtt elmoaott ünnepélyes színezetű pohárköszöntés nem hangozhatik el nyomta-lanul.

A „Márczius 15.“ czimű újság buzgó munkása: Csider Károly képviselő ur megér-demelte a nevéhez, mint igen szép emlékhöz fűzött köszöntőt, de midőn egyszerűsind „je-lenlegi képviselőjelöltünk“ vagy „jövendő kép-visezőnk“ cziművel is felruházottat a toasztí-rozó által; igen soknak arczáról a visszatet-sés, nem várt fordulat fölötti megindulás jelei olvastattak le. Jogosan.

Nagyon hálás feladat egy általános esz-mét felhozni, annak szárayain magasba emelni egy kiténtetett férfit, de ott a hol erre a megfelelő forma kínálkozik, teszem föl: egy pártterkezetlen, egy pártlakomán, de nem különböző elemekből álló (politikai színezetet magának nem vindikáló) köz-vacsorán, hol a 170—180 jelenlévő közül a felerész a szónok elvét, politikai hitét nem vallja — kivált mostani viszonyaink között, midőn igen jól tud-juk (adatokkal bebizonyíthatnok), hogy az el-lenzéki képviselőnk kivül Fáy László kor-mánypárti képviselőjelöltnek, főispánunk fiának megválasztása több a valószínűsínél, ha nem is a 321 szavazattal bíró Rimaszombati járásban.

Nagyon szép törekvés egy általános felkő-szöntési szövalmmal oly kitünő férfit éltetni mint Csider Károly, de nem marez. 15. ün-nepen s ott a hol a „grata personák“ (kép-visezőjelöltek) többes számban vannak s hol a többség Fáy László mellett tart, egy jó része pedig egy 3-dik mellett, kia toasztírozó urtól csak egy asztal-távolságra volt.

A nagy nemzeti ünnep, ha már nem bírhatott nálunk politikai színezettel, minek lett „ellenzékiek“?

Qui me intelligere voluit... .

Aleph.

Hírek és vegyesek.

— **Hymen.** Mariássy Andor rakottyási földbirtokos s a közügyek buzgó bajnoka jegyet váltott Fáy Aranka kisasszonnyal, főispá-nunk kedves leányával.

— **Megyenkhöl** az országos nőparkiállításon a kir. tanfelügyelőségnek eddig történt jelentkezés szerint megyei iskoláink közül lesz-nek képviselve: a Fábryféle felső leánynevelő-intézet, Herman Irén nőpark-tanműhelye, a ref. leányiskola Rimaszombatból, Remenyik Radványi Jusztin jólsvai nőkézimunka isko-lája, a dobsinai községi leány- és a töt-poko-rági ev. iskolák. Ez ugyan, tudva, hogy a kézimunka tanítás iskoláinkban már nagy tért hódított, esekély szám. Hiszük azonban, hogy most midőn a kiállítás el van halaszva s a kövizsgára készülő munkák is elküldhetők, ezen szám tetemesen fog gyarapodni.

Kiss József, megyénk szülöttje, költe-ményeinek második kiadása, melyre az előfi-zetési felhívást 9-dik számunkban közöltük, biztossá van az által, hogy Rácz Athaná, tetemesvegyei alispán ezen ügy felkarolására közegeit hívta fel

A közoktatásügyi miniszter 1200 frtot utalványozott ez évi segély gyanánt az Eötvös-alapra, melyből a tanítóknak magasabb tan-ítézeteket látogató fiaik 300 frtig terjedő ösztöndíjakat kapnak. Midőn az Eötvös-alap-bizottság f. hó 12-én ezen nagymérvű hozzá-járulását a miniszter előtt köszönetét kifejezte, ez kijelentette, hogy a tanítóegyletek kül-dötteiből álló országos tanítói gyűlést még ez évben fogja összehívni, melynek költségei az állami pénztárból fedeztetnek.

— **Kormánypárti képviselő-jelöltekül** lépteti föl a „Rozsnyói Híradó“ a rozsnyói kerületben gróf Andrássy Géza t, a jólsvaiban Hámos Lászlót, — a putnoki

* Alak- s tartalomért a beküldő felelős.

Szerk.

kerületben Hevessy Bertalan, — a rimas-zombatiban Fáy Lászlót. — Fáy László és Hámos László urakra nézve igaznak tartjuk a hirt, de hogy Hevessy Bertalan ur lenne kormánypárti képviselő a patoki kerületben, azt határozottan nem hisszük el; amennyiben itt mis meggyőzőlésben vannak a politikai pártélet főbbjei, Gróf Andrássy Géza neve össze van tévesztve gróf Andrássy Tiva-darával. Halljuk, hogy a rimaszécsi vá-lasztó kerületben Török Sándor nyugál-mazott törvényszéki elnököt s volt képviselőt léptetik fel a kormánypárt részéről.

József napján az aradmegyei tanítók minden iskolában b. Eötvös József emléket megünnepelték és az Eötvös-alapra gyűjtése-ket rendeztek. Megyénk vagy pedig városunk-beli iskolák részéről is óhajtanánk hasonló kegyeletes ünnepelekről referálni, mert ezek nemcsak nagy tényezők a hazafias érzelmek ápolására, hanem a közönség érdeklődését is ébresztik az iskola iránt. — Tudunkkal vá-ro-sunkban ezeltől 4 évvel hasonló ünnepelet a paedagogiai kör rendezett. De ez rövid fenn-állása után megszűnt. Nem lehetne-e újból szervezni s mint akkor a népszerű felolvasá-sohat is megkezdeni? Miskolcon nem régen alakult az ottani intézetek tanferfiaiból hasonló kör, hogy a tanügy iránti érdeklődést fel-költse

Felemlítésre méltó. Lenkey István já-nosii gazdatiszt ur megrendelt Schnellberg A. bécsi vasbutor-kereskedőnél egy ágyat, mire a következő választ nyerte: „A becesen meg-rendelt angol vas ágy tegnapelőtt uraságra vasuton küldetett. Postán ugyan sokat a fu-vari bér kettelt volna... . mely szolgálja Schnellberg A.“ — E válasz szövegén meg-látszik ugyan a német szőrend s imodor, nem is kuriósum gyanánt közöljük, de a vég-ből: lássák helybeli kereskedőink közül sokan, hogy Bécsben respectálják a magyar nyelvet; mert érdekükben is áll, miért közelednek háf feléjük még most is német megkeresésekkel?

— **A magyar gyarmatárú kereskedők** első országos értekezletének működő bizottsága felhívást intéz a magyar vidéki városok fűszer-kereskedéséhez s f. hó 21-én a fővá-ro-sban tartandó országos értekezletre hívja meg őket, — előre is kifejezve, hogy a vál-ság, mely a fogyasztási adók által a magyar kereskedők előtt áll, erejük teljes megfeszít-ését követeli. Az egész ország kívánatának egyhangú kifejezése lesz döntő — hogy a magyar gyarmatárú kereskedők első országos értekezlete kivigye a czélt: egy oly adó te-rentését, mely a kereskedelem érdekeit kimé-lése mellett, állam és polgárrá nézve egyaránt üdvös leend.

— **Megfagyott.** Nagy József bellényi illetőségű, az ottani izr. koresmáros szolgál-gelye f. hó 14-én gazdjával városunkba jött a bevásárolt házi czikket hazavitelevő-gett. A koresmáros aznap nem végezhetvén el dolgát itt maradt, a eselédet 12 kr. költ-séggel s a holmikkal Bellénybe küldte. Nagy József Jánosiba érkezvén, 2 krért palinkát ivott; többet is bevett volna természet, de az őt ismerő esaplórsné nem akart neki adni. Este 8-kor Bellénybe indult és utközben meg-fagyott. Hulláját s a holmikát f. hó 15-én déltájban találták meg a jánosii határban. — Rézseges, könnyelmű fiatalnak ismerték.

— **Rozsnyóról** ottani levelezőnk írja: A helybeli polg. társalgási egylet f. hó 12-én tánczal összekötött közvacsorát rendezett. Ez évben volt a második ilyenmű összejövetel, s bár városunk társas szelleméről cepp okunk sines panaszkodni, mégis örömmel konstatal-juk hogy a mult évihez képest a mostani sokkal tényesebben sikerült. Míg tavaly csak 64-en, most 182-en vettek részt a közvacs-orában. Toasztok sem hiányoztak, mégis na-gyon természetes, hogy a táncz volt koronája a mulatságnak. A táncz-kedv még az öreg urakra is elragadt s kitartó jökdélvel virradtig tartott. Az első négyest 40 pár tánczolta. — A márczius 15-ét városunkban több helyen megünnepelték. A lövész-egylet 15 mozsárlő-véssel üdvözölte az emlékezetes napot. Az evaug. gymnasium ifjúsága, illetve annak „Pe-tőfi-köre“ estve az iskola disztermében tartott felolvasással, dallal, zenével és szavallással egybekötött ünnepelet, nagy közönség részvét-e mellett. Ugyancsak estve a kaszinóban ün-nepi bankett volt, melyen legelőször Hajcsi Sándor az egylet elnöke nagyhatású beszéd-ben emlékezett meg történelmünk e kiváló napjáról, s éltette Kossuth Lajost, mint a sza-badságharcunk és hazánknek egyik legnagyobb alakját.

— **Hol a tanu?** A bíróság előtt S. ur mint tanu volt beidéztve, azonban nem jelent meg. Hol a tanuja? Kérdi a bíró a tanuallító féltől. Valószínűleg elaludt, mert az éjjel bál-ban volt, hangzott a válasz. A bíró erre far-sangutánra napolta el a tárgyalást és a ha-lasztást következőképp indokolta: „hogy a farsangnak akkor már vége lesz és ugy talán már valószínűleg kialudta magát.“

— **A Vasárnapi Újság** megpendíti azt az életrevaló eszmét; nem lehetne-e egyesek-nek vagy társulatoknak rendkívül oleső ki-adványokat rendezni a legszelebb körű magyar nép számára, a legkiválóbb irodalmi művek-

ből, lelkiismeretes megválasztással és gondos felügyelettel, az Angliában annyira elterjedt pennys-kiadások mintájára, nálunk egy-egy füzet árát 2—4 krtól 20—25-ig szabva. Olvasni szerető magyar népünk kezéből ez lassanként kiszorítaná a ponyvának nagy részt selejtes termékeit.

A vörös orr. R. városnak erdőkerülőre volt szüksége. A számos jelentkezők — illetve pályázók — közül egyik jobbmódo polgár kiszemelt magának egyet, kit szerencsétlenségére borvirágos orral vert meg a — fátum. Midőn ezt a clienst ajánlatba hozta és róla minden jót és szépet elmondott a megbízott „felfogadó” urnak, egy szintén jelenlevő városi tisztviselő ekképen nyilatkozott: „Hova gondol kedves barátom, hiszen az új erdőtervény egyik §-a világosan kimondja: hogy izákos ember erdőkerülő nem lehet, ennek pedig a vörös orra nyilvánvaló bizonyítéka részeges természetének.” És nem választották meg. — A t. ur is nyilvánvaló bizonyosságát adta Lawateri tudományának.

Az új cukor-, kávé- és söradóról szóló törvény, mely nemcsak az országgyűlésben és sajtóban, de az üzletemberek és háziasszonyok körében is sok port kavart fel, igen ezélszerű és olesó gyjzetszélű kiadásban jelent meg Tetty Nándor és társa kiadásában. Ára csak 20 kr.

Rövid hírek: A „Losoncz és vidéke” megpendíti, hogy Kármán Józsefnek, az aránytollu írónak s Losoncz szülöttének emlék állíttassék. — **Betlér** községben (Rozsnyó mellett) postahivatal fog létesíttetni. — **Egy pár cipő** ellopása miatt egy Deutsch nevű a b.-pesti fenyítő törvényszék 2 évi fegyházra s politikai jogainak 4 évi elvesztésére ítelt. — **A telefon** Pesten már működik, elég gyakorlatinak bizonyult, számos előfizetője van. — **A képviselői mandátum** öt évi tartama iránt indítványt készítenek elő a kormánypart részéről. — **Osztrák katonai** szakörökben most nagyban foglalkoznak azon eszmével, hogy a katonákat nyáron menetek alkalmával meztelb kell gyalogoltatni. — **A vasuti díjak felemelve** lesznek f. év april 1-től. — **Gyárosok** országos értekezlete most 16-án vette kezdetét Budapesten.

Közgazdaság.

A megyei gazdasági egyesület közgyűlése.

Megeyi gazdasági egyesületünk hosszabb szünet után f. hó 14-én Tornallyán tartott közgyűlést. Farkas Ábrahám üdvözlővén a szép számban megjelent gazdaközönséget. örömmel látja, hogy azon mozgalom, mely közgazdasági téren a székesfehérvári kongresszus óta ország-szerte megindult, megyénkbe is elhatott, azon mozgalom t. i. mely a gazdákat csoportosulásra ösztönözté, a boldogulás egyedül biztos eszközét az önsegélyben keresi és találja. Az anyagi jóllét felé való haladás biztos módjának tekinthető tehát nálunk is, a gazdák tömörülése oly egyletté, mely egyrészt a gazdaközönség érdekeit védeni, törekvéseit támogatni, az e téren felmerült új vivmányokat elméletileg és gyakorlatilag ismertetni, terjeszteni és meghonosítani, s mindezek által a földbirtok jövedelmét fokozni lesz hivatva. A köztetszéssel fogadott beszéd után a gömörmegeyi gazdasági egyesület újra megalakulása kimondatott. Erre a vagyoni állapotról szóló jelentés felolvasatván, kitünt, hogy az egyesület 14000 frtnyi vagyonnal bir, melyből azonban a rimaszombati takarékpénztárban csak 2000 frt van elhelyezve, a többi pedig részben már elhalt tagok régiebb tartozása gyanánt szerepel s így behajtására már csekély a kilátás. Miért is a vagyoni állapot rendezése az igazgató választmányra bízott, mely az idős Hegyessy Sándor, Fáy Barnabás és Tornallyay Árpád tagokból álló bizottság ajánlatára következésképp alakított meg:

Elnök: Farkas Ábrahám, első alelnök: Fáy Barnabás, második alelnök: Bornemisza István, titkár: Vajda Gyula, pénztárnok: Samarjay János. Választmányi tagok: Szentiványi Miklós, Szontagh Bertalan, id. Hegyessy Sándor, Tomesányi József, Szentiványi Árpád, Tornallyay Zoltán, Tornallyay Árpád, Mariássy Andor, Hámos Árpád, Hanvay Aladár, Dávid Alajos, Mórász Ágoston,

Valovics Ferencz, Heinrich János, Mész Miksa, Hevessy László, Hevessy József, Mariássy Géza, Radvánszky Károly, Pongrácz Pál. Ezen 20 tagból álló választmány kiegészítése 30-ig egy későbbi közgyűlésnek tartatott fen.

Erre elnök elfoglalja székét s indítványára kimondatott az egyesület csatlakozása az orsz. gazd. egyesületek szövetségéhez. Az országos loavató bizottság átiratára lovásár rendezése tárgyában az egyesület megteszi a szükséges lépéseket. A földmívelési miniszternek a f. év május havában Budapesten tartandó tenyész-marhavásár tárgyában küldött leiratára határozatott, hogy az egyesület figyelemmel fogja kísérni és a szükséges állatokat beszerzi.

Ugyanazon ministerium leirata, melyben 5 db tenyész bikát a gazd. egyesületnek a.ánl, örvendetes tudomásul vétetvén, kimondatott, hogy az öt magyarfajú tenyészállat egyesek és községeknek elhelyeztetik s annak eszközzésével az elnök megbízatik.

Az országos gazdasági egyesület felhívása a földbirtok tulajdos eldarabolását és a földhitel hiányosságát előidézó okok tanulmányozása, — valamint ezek megszüntetésére alkalmas módok megjelölésére kiadatott javaslatát végelt a választmánynak.

Végül indítványozza az elnök, hogy mindazon nagy fontosságú teendők, melyek az egyesület további közhasznu működésére, szervezésére vonatkoznak, a választmányhoz akként utasíttassanak, hogy az az egyesület programját a legközelebb május 26-ára Rimaszombathba kitűzött közgyűlésre beadja s a községenként vagy legalább körjegyzőségenként szervezendő „gazdakörök” életbeléptetésére vonatkozó tervjavaslatra különös gondot fordítson.

Mely indítvány elfogadtatván, a jelen voltak azon benyomással távoztak a tanácskozmányból, hogy a gazdának a mai rohamosan változó viszonyok mellett sokat és folytonosan kell tanulnia s e végből másokkal egyesülni, mert egyedül állva nem szeresheti meg, sőt alkalmat sem nyilik azon naponként felmerülő új találmányokat, eszközöket megismerni, melyek a gazdaság sikeres üzésénél már nélkülözhetlenek. Azért is s mivel a gazdasági egyesületbe lépés a biztosításoknál oly előnyt biztosít, mely a tagsági díjösszeget tetemesen felülhaladja, biztosan reményelhetni, hogy gazdaközönségünk saját jól felfogott érdeében tömegesen csoportosuland ezen nagy horderejű közhasznu egyesület körül, melynek rendes tagjai 6 évi kötelezettséggel 5 frt, évdíjas tagjai 1 frtot fizetnek. Ez utóbbi összeg a már kibocsátott, s kívánatra az elnökség által bárkinek megküldhető gyűjtő iverk harmadik rovatában nyomdai hibából 5 frtra van téve. Mit a nagyközönség tájékoztatására szükségesnek tartottunk itt megjegyezni. —y—s.

Hivatalos közlemény.

Máramarosmegye alispáni hivatalától.

Pályázati hirdetés.

790. A nmlgu m. kir. belügyministerium Budapesten, 1880. december hó 12-én 52409. sz. a. kelt leiratában engedélyezte, hogy Visk városában egy személyes jogu gyógyszerár felállításék. Minek felytán az 1876. XIV. t. cz. 134. §-ának rendelkezéséhez képest ezen felállítandó gyógyszerár jogának elnyerésére pályázat nyittatik, s a pályázók felhivatnak, hogy ez iránti s szabályszerűleg fűszerelt kérvényeiket folyó év april hó 20-áig Máramaros megye alispáni hivatalához nyujtsák be. M.-Sziget, 1881. február 25-én.

Mihalla László, alispán.

Szerkesztői üzenetek.

L. et Comp. Kijelentjük az uraknak, hogy a lapok újdonsági rovata irojanak tollát (a hivatolt ügyeket érdeklőleg.) senki nem sugalmazta, semmiféle önző czél (vagy mások érdeke) nem vezérelte. de isen is az igazság és kötelesség érzete, mely tekintetben csak mint hírlapírók bánhatunk el — egyesekkel. — A legközelebbi „botrányos” esetet illetőleg megjegyeztük, hogy szerkesztőtársunk annál, mint szem- és fültanu szerepelt; vakmerőség tehát föltételezni, hogy a különben enyhe vonásokkal irt tárgyalagos újdonság hamis információ alapul. Egyébként: mindig tudni fogjuk: mennyi szabad, — mert a sajtótörvény vetőja szent előttünk.

D. B. Most már idejét multa. A bizalmat köszönöm.

Sz. E. M. Kár volt ezt a levelet a zsebben nem felejtetni; egy szót sem hihetünk el belőle.
K. I. Fel fogjuk használni; köszönjük.
K. J. Jól adod; folytasd!
Fr. E. Losoncz! Tudod mit akar ez jelenteni!?
Dr. V. I. Felünk polémiára fog alkalmat adni.

A bécsi lottóban márcz. 12. kihuzott számok:

88, 17, 30, 24, 9.

Felelős szerkesztő s laptulajdonos:

Pető Porubszki Pál.

Szerkesztőtárs: Fóthi Kovács Béla.

H I R D E T É S E K.

Kereskedő tanonczul

egy 14—15 éves ifju, ki legalább 2—3 gymn. osztályt végzett, alólírott **vas- és fűszerkereskedésében** felvétetik. — Értekezhetni bármikor lehet szintén alólírottal.

Továbbá van szerencsém tudatni a n. é. közönséggel, hogy a tavasz közeledtére nagy választék- és mennyiségű

friss vetemény- és virágmaggal

láttam el kereskedésemet, hol mindenki gyors és pontos kiszolgálát mellett, jutányos áron szeresheti meg magának a székséglendő vetemény- és virágmagvakat. — Rimaszombath, 1881. márczius 10.

Kern Adolf.

A Rimamurányvölgyi Vasmű-Egyesület

t. cz. részvényeseihez!

A „Rimamurányvölgyi Vasmű-Egyesület” részvényesei a folyó 1881. évi márczius 21-én délelőtt Rimabrézón megtartandó

rendkívüli közgyűlésre

ezenel meghivatnak.

A közgyűlés tanácskozásának tárgya: **a részvények megvétele nézve beérkezett ajánlat elfogadása iránti határozathozatal.**

A t. cz. részvényesek felkéretnek, hogy részvény-leveleiket vagy ezeknek kéznél nem léte esetében a részvények elhelyezését igazoló okmányaikat, a közgyűlés határozatának esetleges foganatosítása ezéljából a közgyűlésre elhozni sziveskedjenek.

Kelt Budapesten, 1881. márczius 2-án.

A Rimamurányvölgyi Vasmű-Egyesület igazgatósága:

Fáy Gusztáv, elnök.

H i r d e t é s.

A gazdaközönséggel van szerencsém tudatni, miszerint Serkében, jól kitisztított

vörös lóhermagom

van eladó, métermázsánként 50 forintért.

Fáy Barnabás.

Birtok eladás.

Rimaszombattól fel órányira, egy pusztai birtok, mely 80 hold szántóföld és rét, 180 hold lábas erdő, — összesen 260 holdból áll, — eladó.

Bővebb értesítés alólírotról kapható.

Molnár József,

ügyvéd.